

PRAKSISOVERSIGT · FORVALTNINGSRET

Praksisoversigt over partshøring

Forvaltningslovens §§ 19-21 – høringspligtens genstand, undtagelserne og ugyldighedsvirkningen

Version 2 · Opdateret 15. jul. 2026 · 28 afgørelser · 1993-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Partshøring efter forvaltningslovens §§ 19-21 forpligter myndigheden til – af egen drift – at forelægge parten de oplysninger om sagens faktiske grundlag og de eksterne faglige vurderinger, som parten ikke kan antages at kende, og som er til ugunst for parten og af væsentlig betydning for afgørelsen. Praksis fra Højesteret, landsretterne, Landsskatteretten, Ankestyrelsen, klagenævnene og Folketingets Ombudsmand er entydig om, at partshøringsreglen er en garantiforskrift: tilsidesættelse skaber en formodning for, at afgørelsen er påvirket af fejlen og derfor ugyldig – men formodningen kan afkræftes ved en konkret væsentlighedsvurdering. Denne oversigt kortlægger, hvad der skal høres over, hvornår høring kan undlades, hvilke frister der gælder, hvem der er part, og hvornår manglende høring faktisk fører til ugyldighed og hjemvisning.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Høringspligten efter forvaltningslovens § 19 omfatter kun oplysninger om sagens faktiske grundlag og eksterne faglige vurderinger – ikke myndighedens egen retlige subsumption eller den påtænkte afgørelse som sådan.
- 02** Siden 1. januar 2014 nævner § 19, stk. 1, udtrykkeligt "eksterne faglige vurderinger"; en anden myndigheds indstilling med konkret subsumption i forhold til sagens faktum skal derfor forelægges parten.
- 03** Myndighedens interne materiale og egne vurderinger – fx den egen lægekonsulents udtalelse – er som udgangspunkt ikke omfattet, men nye faktiske oplysninger, som konsulenten indhenter udefra, er det.
- 04** Høringspligten udløses, selv om parten kender oplysningen, hvis parten ikke ved, at den indgår i afgørelsesgrundlaget i netop den sag, der behandles.
- 05** En partshøring skal identificere den konkrete sag og de konkrete oplysninger; enslydende masseforsendelser opfylder ikke § 19.
- 06** Loven fastsætter ingen minimumsfrist, men fristen skal give parten rimelig tid; ufravigelige standardfrister og afgørelser truffet før fristens udløb er sagsbehandlingsfejl.

- 07 Partshøringsreglerne er garantiforskrifter: tilsidesættelse skaber en formodning for, at afgørelsen er påvirket af fejlen og dermed ugyldig.
- 08 Formodningen kan afkræftes ved en konkret væsentlighedsvurdering – afgørelsen står ved magt, hvis myndigheden godtgør, at fejlen ikke kan have påvirket resultatet.
- 09 En klageinstans kan ikke reparere manglende partshøring over faktiske oplysninger, der ligger til grund for underinstansens skøn, når klageinstansen ikke kan prøve skønnet.
- 10 Forvaltningslovens § 20 om udskudt høring kan ikke anvendes i indgrebssager (forbud, påbud, tilbagekaldelse) – kun i begunstigersager, der kan ændres efter partens anmodning.
- 11 I sager om uansøgt afsked og i disciplinærsager mod ansatte gælder en udvidet partshøring, der også omfatter den retlige bedømmelse.
- 12 Partsstatus er forudsætningen for partshøring: der kræves en væsentlig, individuel og retlig interesse – rent ideelle eller principielle interesser er ikke nok.
- 13 Fremkommer der nye væsentlige oplysninger, eller skifter afgørelsesgrundlaget efter første høring, skal der partshøres på ny.
- 14 En partshøring er ikke i sig selv en afgørelse og kan ikke påklages selvstændigt.

§ 1 Retsgrundlaget: §§ 19-21 og partshøringens fire betingelser

Partshøringspligten er lovfæstet i [forvaltningslovens § 19](#), der i [stk. 1](#) bestemmer:

Kan en part ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne eller vurderingerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne eller vurderingerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Høringspligten forudsætter dermed **fire kumulative betingelser**:

1. **Afgørelsessag.** Forvaltningsloven gælder kun for sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse, jf. [§ 2](#), [stk. 1](#). Faktisk forvaltningsvirksomhed og almindelige ledelsesbeslutninger falder udenfor.
2. **Oplysningens karakter.** Der skal være tale om oplysninger om sagens *faktiske grundlag* eller *eksterne faglige vurderinger*.
3. **Partens ukendskab.** Parten må ikke kunne antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af oplysningerne.
4. **Ugunst og væsentlighed.** Oplysningerne skal være til ugunst for parten og af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Hertil kommer to komplementære bestemmelser. § 20 giver adgang til at *udskyde* høringen i sager, hvor myndigheden efter partens anmodning kan ændre afgørelsen – mod at afgørelsen ledsages af oplysningerne og af vejledning om genoptagelsesadgangen. Og § 21 giver parten en selvstændig ret til på **ethvert tidspunkt** at forlange sagen udsat, indtil parten har afgivet en udtalelse – en ret, der gælder uafhængigt af, om myndigheden har en høringspligt efter § 19.

Af de oprindelige forarbejder til § 19 fremgår, at bestemmelserne "i det væsentlige [tilsigter] at lovfæste de senere års ombudsmandspraksis". Ombudsmandsudtalelserne er derfor fortsat en central retskilde ved fortolkningen af paragraffen.

Lovhistorik. § 19, stk. 1, blev nyaffattet ved **lov nr. 638 af 12. juni 2013** (i kraft 1. januar 2014) for at tilpasse bestemmelsen til den nye offentlighedslovs regler om aktindsigt og ekstrahering. Ved samme lov blev § 19, stk. 2, nr. 1 og nr. 5 nyaffattet. Det er ved denne ændring, at ordlyden gik fra "oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder" til den nuværende formulering om "en sags faktiske grundlag **eller eksterne faglige vurderinger**". Den seneste ændring af forvaltningsloven, **LOV nr 655 af 11. juni 2024** om styrket beskyttelse af offentligt ansatte i sager om aktindsigt, berører derimod **ikke** §§ 19-21; den indsætter alene et nyt stk. 2 i § 9 a om aktindsigtsanmodninger med retsstridigt formål. Partshøringsreglerne står altså materielt uændret siden 2014 (lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014).

Afgrænsning. Partshøring og aktindsigt er to *uafhængige* pligter: en aktindsigtsanmodning fritager ikke myndigheden for at partshøre af egen drift. Omvendt kobler § 19, stk. 2, nr. 4 de to regelsæt sammen, idet der ikke skal høres over oplysninger, parten ikke har ret til aktindsigt i. Om aktindsigt henvises til [/praksisoversigt/aktindsigt](#), og om begrundelseskravet efter §§ 22-24 til [/praksisoversigt/begrundelse-forvaltning](#).

Endelig er en partshøring **ikke i sig selv en afgørelse**. Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviste derfor i [24/06828](#) at realitetsbehandle en klage over en kommunes partshøring med udkast til afgørelse: en høring fastsætter ikke, hvad der er eller skal være gældende ret i den konkrete sag, og kan derfor ikke påklages selvstændigt.

LOV

[Forvaltningsloven § 2, stk. 1](#)[Forvaltningsloven § 19, stk. 1, 2](#)[Forvaltningsloven § 20](#)[Forvaltningsloven § 21](#)

PRAKSIS **Miljø- og Fødevarerklagenævnet** · Miljø- og Fødevarerklagenævnets afvisning af klage over partshøring vedrørende rørlægning af vandløb

12.07.2024

Høringens genstand: faktisk grundlag og eksterne faglige vurderinger – ikke den retlige vurdering

§ 2

Høringspligten er efter § 19, stk. 1 afgrænset til **sagens faktiske grundlag og eksterne faglige vurderinger**. Myndighedens egen retlige subsumption, dens interne overvejelser og den påtænkte afgørelse som sådan er ikke i sig selv omfattet.

Grænsen er imidlertid ikke skarp, fordi vurderinger af faktiske forløb er omfattet. Folketingets Ombudsmand udtalte i sagen om [partshøring vedr. Erhvervssygdomsudvalgets udtalelse til brug for Arbejdsskadestyrelsen](#):

Udtrykket omfatter enhver oplysning der bidrager til at skabe klarhed om en (påtænkt) afgørelses faktiske og bevismæssige grundlag, og vil således også kunne omfatte vurderinger vedrørende faktiske forløb og omstændigheder uanset at der ikke herved i sig selv bringes nye faktiske oplysninger frem.

Den samme linje ligger bag 2013-ændringen, der indsatte "eksterne faglige vurderinger" i lovteksten. Miljø- og Fødevareklagenævnet anvendte den i [24/05554](#), hvor Landbrugs- og Fiskeristyrelsen havde afvist slutudbetaling af tilskud til vandløbsrestaurering direkte på grundlag af en indstilling fra Miljøstyrelsen, som tilsagnshaveren aldrig havde set:

Nævnet har vurderet, at klager ikke har været tilstrækkeligt bekendt med sagens grundlag, før Landbrugs- og Fiskeristyrelsen traf afgørelse den 18. december 2023... Nævnet henviser til, at indstillingen indeholder udtalelser med konkret subsumption i forhold til den aktuelle sags faktum, som ligger til grund for Landbrugs- og Fiskeristyrelsens afgørelse.

Afgørelsen blev ophævet og hjemvist. Kernen er, at **en anden myndigheds faglige indstilling med konkret subsumption i forhold til sagens faktum er en ekstern faglig vurdering**, som parten skal høres over.

Intern kontra ekstern. Myndighedens eget interne materiale er derimod som udgangspunkt ikke omfattet. [Vejledning om sygedagpenge](#) formulerer det klart:

Myndighedens pligt til at partshøre borgeren gælder ikke myndighedens interne materiale og egne vurderinger, f.eks. udtalelser fra myndighedens egen lægekonsulent.

Grænsen brydes dog, når konsulenten indhenter *nye faktiske oplysninger udefra*. I Ankestyrelsens principafgørelse [F-3-03](#) havde nævnets lægekonsulent telefonisk indhentet supplerende oplysninger fra en overlæge om et sygt barns plejebehov. Oplysningerne blev alene noteret i et internt lægeark, blev ikke journaliseret og blev ikke forelagt faderen. Ankestyrelsen hjemviste sagen: både notatpligten og partshøringspligten var tilsidesat, og oplysningerne var af væsentlig betydning. Ombudsmanden nåede et tilsvarende resultat i sagen om [manglende partshøring om tandlægekonsulents udtalelse](#).

Lægelige erklæringer. [Vejledning om sygedagpenge](#) fastslår, at der i sager, hvor helbredsmæssige forhold har betydning, **altid bør partshøres over nye speciallægeerklæringer – også når konklusionen støtter borgerens sag**, fordi erklæringen normalt er af så væsentlig betydning, at borgeren bør kunne kommentere den. [Vejledning om sygedagpengeperioden og forlængelse](#) gengiver Ankestyrelsens principafgørelse [F-7-01](#), hvor kommunen havde standset sygedagpenge uden at partshøre over en statusattest fra sygehuset, som kommunen fortolkede til ugunst for den sygemeldte – høring burde have været foretaget.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste 01.01.2003

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Manglende partshøring fører til ophævelse af afslag på slutudbetaling til vandløbsrestaurering 17.09.2025

§ 3 Kendskabskravet: parten skal vide, at oplysningen indgår i netop denne sag

Høringspligten udløses kun, hvis parten "ikke kan antages at være bekendt med", at myndigheden er i besiddelse af oplysningerne. Forarbejderne til § 19 præciserer, at kravet ikke er et krav om, at oplysningen skal være ny for parten:

Efter bestemmelsens formulering består høringspligten, selv om parten kender de pågældende oplysninger. Herved opnås, at der gives parten mulighed for at kommentere eller korrigere oplysninger, som han ikke har haft anledning til at hæfte sig ved, fordi han har været af den fejlagtige formening, at oplysningerne ikke indgik i myndighedens beslutningsgrundlag.

Og videre:

Der må i almindelighed antages at bestå en vis formodning for, at parten ikke har kendskab til, at en oplysning indgår i afgørelsesgrundlaget for en bestemt sag, medmindre parten selv har givet oplysningen til brug for behandlingen af den pågældende sag, eller det i øvrigt klart fremgår af omstændighederne, at oplysninger indgår i afgørelsesgrundlaget.

Praksis udmønter dette i tre konkrete krav:

- **Høringen skal identificere sagen.** I Ankestyrelsens principafgørelse [F-2-07](#) havde kommunen sendt en speciallægeerklæring fra en arbejdsskadesag i høring hos borgerens advokat uden at oplyse, om høringen vedrørte dagpengesagen eller pensionssagen. Kommunen standsede derefter sygedagpengene. Ankestyrelsen fandt afgørelsen ugyldig: "kendskab til, hvilken sag, der var tale om, var en forudsætning for, at parten kunne komme med relevante bemærkninger til sagen og eventuelt komme med yderligere materiale."
- **Høringen skal angå de konkrete oplysninger.** I principafgørelse [49-14](#) fastslog Ankestyrelsen, at masseforsendelser af enslydende breve til en kreds af potentielt berørte borgere **ikke** opfylder § 19, fordi de ikke gør parterne bekendt med de *konkrete* oplysninger i den enkelte sag. Afgørelsen var ugyldig og blev hjemvist.
- **Høringen skal have reel karakter af høring.** I principafgørelse [9-13](#) om tilbagebetaling af børnetilskud, boligstøtte og friplads udtalte Ankestyrelsen:

Det er efter vores opfattelse ikke i overensstemmelse med formålet, at en partshøring gennemføres i forbindelse med et møde hos kommunen, samtidig med, at kommunen spørger parten uddybende ind til forholdene i sagen eller ligefrem indskærper oplysningspligten over for parten.

Omvendt kan kendskabskravet være opfyldt på forhånd. Forarbejderne nævner, at hvis det i en ansøgningsblanket er anført, at nærmere konkretiserede oplysninger vil blive indhentet fra bestemte myndigheder, består der ingen høringspligt over dem. Og [Bidragsvejledningen](#) fastslår, at oplysninger fra skattemyndighedernes registre har et "autentisk præg", så det normalt er ubetænkeligt at træffe afgørelse uden høring, jf. [§ 19, stk. 2, nr. 1](#) – medmindre parten faktisk bestrider dem.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Gensidig forsørgelsespligt for samlevende: Objektive kriterier, registerindhentning og krav til partshøring 01.01.2014

Ankestyrelsen · Utilstrækkelig bevisbyrde for ægteskabslignende forhold og manglende partshøring ved tilbagebetaling af børnetilskud, boligstøtte og friplads 01.01.2013

Ankestyrelsen · Partshøring skal specificere den konkrete sag, når borgeren har flere verserende sager 01.01.2007

§ 4 Undtagelserne: § 19, stk. 2, nr. 1-6, og udskudt høring efter § 20

§ 19, stk. 2 opregner seks undtagelser fra høringspligten:

Nr.	Undtagelse	Typisk anvendelse
1	Ubetænkeligt at afgøre på det foreliggende grundlag	Autentiske registeroplysninger (CPR, skat)
2	Udsættelse ville overskride en lovbestemt frist	Kun egentlige lovfrister
3	Partens interesse må vige for væsentlige offentlige/private hensyn	Kræver konkret afvejning
4	Parten har ikke ret til aktindsigt i oplysningerne	Fx straffesagsakter, jf. § 9, stk. 3
5	Videre, ubestemt kreds af berørte, eller væsentlige praktiske vanskeligheder	Miljøtilladelser, ukendt opholdssted
6	Særlige lovbestemte høringsordninger	Skatteforvaltningsloven, åstedsforretninger

Forarbejderne understreger, at **nr. 1 skal fortolkes indskrænkende ved indgribende afgørelser**:

Efter omstændighederne må sagens beskaffenhed dog indgå som et selvstændigt element i vurderingen, således navnlig hvis den påtænkte afgørelse vil være af indgribende betydning for den pågældende part som f.eks. forbud, påbud, fratagelse af rettigheder m.v.

Ombudsmanden har afgrænset nr. 2 og nr. 3 stramt. I sagen om [børneydelser i udlandet](#) havde kommunen undladt at høre, fordi ydelsen forfaldt kort efter. Ombudsmanden udtalte, at det forhold, at tiden nærmer sig for forfald af en offentlig ydelse, som myndigheden påtænker at bringe til ophør, **hverken** falder ind under nr. 2 (ingen lovbestemt frist) **eller** kan begrunde undladelse efter nr. 3. Og i sagen om [pålæggelse af statslig forkøbsret](#) afviste ombudsmanden, at nr. 3 kunne bruges til at imødegå en *generel* risiko for videresalg under høringen – bestemmelsen forudsætter en konkret vurdering af partens interesse over for det offentlige hensyn.

Undtagelserne i praksis. [Vejledning om forvaltningsloven og offentlighedsloven for Kriminalforsorgens personale](#) fremhæver nr. 3 og nr. 4 som de praktisk vigtigste på området – fx hvor politiet i en udgangssag oplyser, at den indsatte er indblandet i ny kriminalitet, og hvor høring ville ødelægge efterforskningen – og tilføjer, at høring kan undlades i klagesager, hvor der ikke er fremkommet nye oplysninger i forhold til den påklagede sag. [Vejledning i lov om offentlige veje](#) accepterer meget korte frister ved vintervedligeholdelse og peger på, at nr. 1, 3 og 5 efter omstændighederne kan bære en undladelse. Og [vejledningen om zoneforbud](#) accepterer *mundtlig* partshøring på stedet – med det væsentlige forbehold, at "den pågældende skal være i en tilstand, hvor partshøring med mening kan foretages", hvilket kan udelukke høring af en svært beruset eller ophidset person.

§ 20 – udskudt høring. Forarbejderne til [§ 20](#) trækker en skarp grænse:

Kravet om, at undladelse af partshøring skal være ubetænkelig på grund af sagens karakter og hensynet til parten selv, indebærer, at undtagelsesbestemmelsen ikke finder anvendelse i sager, der går ud på at gøre indgreb over for parten. Undtagelsesreglen kan således ikke finde anvendelse i sager om meddelelse af forbud eller påbud, tilbagekaldelse af en tilladelse eller i øvrigt i sager, hvor afgørelsen går ud på at gøre indgreb i partens friheds- eller rettighedssfære.

§ 20 er altså forbeholdt **begunstigelsessager** – typisk ansøgninger om økonomiske ydelser, hvor parten har interesse i en hurtig delafgørelse med mulighed for efterbetaling. Anvendes § 20, skal afgørelsen ledsages af oplysningerne og af vejledning om genoptagelsesadgangen, og en løbende klagefrist afbrydes, jf. [§ 20, stk. 3](#).

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 2](#)[Forvaltningsloven § 20, stk. 3](#)

§ 5 Høringsfristen: rimelig tid – men ingen lovbestemt minimumsfrist

[§ 19, stk. 1, 3. pkt.](#) giver myndigheden adgang til at fastsætte en frist, men loven angiver **ingen minimumsfrist**. Forarbejderne fastslår standarden:

Fristen må i det enkelte tilfælde fastsættes således, at der gives parten rimelig tid til at gøre sig bekendt med de pågældende oplysninger og til at udarbejde et eventuelt indlæg. Oversiddes fristen, vil myndigheden være berettiget til at træffe afgørelse i sagen uden af afvente partens indlæg.

Ombudsmanden har i sagen om [afskedigelse af sognepræst](#) gengivet Justitsministeriets vejledning om forvaltningsloven, pkt. 106, som den autoritative udmøntning:

Ved fastsættelsen af en frist bør der gives den pågældende part rimelig tid til at sætte sig ind i oplysningerne og overveje udtalelsens form og indhold. Der kan i den forbindelse tages hensyn til omfanget af oplysningerne og til sagens karakter, herunder om parten tidligere har haft lejlighed til at udtale sig om andre dele af sagen. Der kan endvidere tages hensyn til, om sagen er af en sådan karakter, at parten typisk vil kunne have interesse i at lade en sagkyndig vurdere sagen og medvirke ved udformningen af udtalelsen... Hvis parten anmoder om at få fristen forlænget, bør en sådan anmodning normalt imødekommes, medmindre det vil være væsentligt i strid med de hensyn, der lå til grund for fastsættelsen af fristen.

Ufravigelige standardfrister er ulovlige. I Ankestyrelsens principafgørelse [U-13-05](#) havde Arbejdsskadestyrelsen krævet uddybende bemærkninger inden 14 dage og oversendt sagen til Ankestyrelsen, før partens egen varslede frist var udløbet. Ankestyrelsen fastslog, at [§ 21](#) er en garantiforskrift, der giver parten ret til at kræve sagen udsat, indtil udtalelsen er afgivet – og at genvurderingsfristen kun er en ordensforskrift, der ikke kan trumfe partens ret.

Afgørelse før fristens udløb. I Landsskatterettens afgørelse [16-0130199](#) havde SKAT sendt forslag den 7. januar 2016 med frist til 1. februar, men traf afgørelse allerede 18. januar – 14 dage før fristens udløb. Det var en væsentlig sagsbehandlingsfejl. Resultatet blev delt: for indkomståret 2011 (afslag på ekstraordinær genoptagelse) ville fristen ikke have ændret resultatet, og afgørelsen blev stadfæstet; for 2012 og 2013 kunne det ikke udelukkes, at klageren inden for den fulde frist kunne have fremlagt oplysninger, der ville have ændret vurderingen – og afgørelserne blev ophævet som ugyldige. Sagen er en lærebogsillustration af, at fristfejlens virkning afhænger af en **konkret** væsentlighedsvurdering.

En meget kort frist er ikke i sig selv ugyldighedsgrund. Vestre Landsret fastslog i [SKM2001.481.VLR](#), at en agterskrivelse med en høringsfrist på kun 8 dage udgjorde en tilsidesættelse af en garantiforskrift, men efter en konkret væsentlighedsbedømmelse ikke gjorde ansættelsen ugyldig.

Sektorfrister. Hvor lovgiver har villet fastsætte en minimumsfrist, er det sket udtrykkeligt: efter [skatteforvaltningslovens § 20, stk. 2](#) skal den skattepligtige have mindst 15 dage til at udtale sig om en agterskrivelse, mens [bekendtgørelse om kravene til a-kassernes sagsbehandling og afgørelser § 4](#) sætter fristen

til 1 uge – med adgang til at fastsætte en kortere eller længere frist ved særlige omstændigheder. Der findes med andre ord ikke nogen generel 14-dagesregel i forvaltningsloven; kravet er og bliver *rimelig tid* efter sagens konkrete karakter og omfang.

LOV

Forvaltningsloven § 19, stk. 1

Forvaltningsloven § 21, stk. 1

Skatteforvaltningsloven § 20, stk. 2

PRAKSIS

Landsskatteretten · Sagsbehandlingsfejl: Afgørelse sendt før høringsfristens udløb førte til delvis ugyldighed

03.12.2020

Ankestyrelsen · Arbejdsskadestyrelsen må ikke fastsætte ufravigelige frister for partshøring, da 4-ugers fristen for genvurdering er en ordensforskrift

01.01.2005

Ugyldighed: garantiforskrift, formodningsregel og konkret væsentlighedsvurdering

§ 6

Hverken forvaltningsloven eller sektorlovene regulerer virkningen af formelle fejl. Retstilstanden er derfor fastlagt i praksis og ombudsmandsudtalelser, jf. Skattestyrelsens [Den juridiske vejledning afsnit A.A.7.5](#), der sammenfatter garantihensynet:

Hovedparten af de formelle regler skal ses som en garanti for, at der bliver truffet en lovlig og rigtig afgørelse. Garantihensyn betyder, at der anlægges en generel vurdering af den enkelte sagsbehandlingsregel med hensyn til reglens egnethed til at sikre en materiel rigtig afgørelse. I modsætning hertil står de regler, som alene har karakter af interne ordensforskrifter og hvis manglende overholdelse ikke kan medføre afgørelsens ugyldighed.

Partshøringsreglen er ubestridt en garantiforskrift. Ankestyrelsen formulerede formodningsreglen i principafgørelse [F-3-03](#):

Ankestyrelsen lagde vægt på, at reglerne om notatpligt og reglerne om partshøring, jf. almindelige forvaltningsretlige grundsætninger, var garantiforskrifter. Hvis en sådan forskrift blev tilsidesat, svigtede en garanti for afgørelsens rigtighed, og der gjaldt derfor en formodning om, at afgørelsen var påvirket af fejlen og dermed ugyldig.

Vejdirektoratet har i den generelle udtalelse [23-19224](#) sammenfattet retsvirkningen: formodningen kan afkræftes, hvis det godtgøres, at manglen har været uden betydning i det konkrete tilfælde; ellers annulleres afgørelsen. Samme princip står i [Kriminalforsorgens vejledning](#):

Udgangspunktet er derfor, at afgørelsen er ugyldig, medmindre det kan godtgøres, at fejlen i det konkrete tilfælde ikke har haft nogen indflydelse på afgørelsens udfald.

Bevisbyrden for, at fejlen var konkret uvæsentlig, påhviler altså **myndigheden**. Praksis fordeler sig i to grupper:

Udfald	Afgørelser
Ugyldig – fejlen kunne have ændret resultatet	12-01758 (forslag aldrig kommet frem), 17-0987358 (indsigelse ikke inddraget), 19-0080056 (nyt afgørelsesgrundlag), 20-0040307 (ingen særskilt afgørelse efter indsigelse), NMK-33-02662 (påbud uden varsel), 23/00159 (skønsmæssig afgørelse), 18/06602 , 24/05554
Gyldig – fejlen konkret uvæsentlig	08-01156 (fyldestgørende agterskrivelse; materielt korrekt), D-4-02 (materielt grundlag til stede), 16-0130199 for indkomståret 2011

Domstolspraksis på skatteområdet peger i samme retning. Højesteret fandt i [SKM2006.677.HR](#), at manglende partshøring over en udtalelse fra Told- og Skattestyrelsen var en sagsbehandlingsfejl, men at fejlen efter en konkret væsentlighedsvurdering ikke medførte ugyldighed. Østre Landsret nåede samme resultat i [SKM2005.122.ØLR](#), og byretterne har fulgt linjen i [SKM2019.351.BR](#), [SKM2019.352.BR](#) og senest [SKM2025.485.BR](#). Landsskatteretten har i [SKM2017.607.LSR](#) præciseret, at der **både** generelt og konkret skal være tale om en væsentlig sagsbehandlingsfejl, før ugyldighed indtræder.

Spørgsmålet er aktuelt for Højesteret. Procesbevillingsnævnet meddelte i [24/32164](#) 3.-instansbevilling i en sag, hvor Fiskimálaráðið uden høring reducerede antallet af forsøgstilladelser til stingslaksfiskeri. Retten på Færøerne fandt, at den manglende høring var en væsentlig sagsbehandlingsfejl, men ikke *konkret* væsentlig, fordi resultatet ville have været det samme; landsretten stadfæstede med den begrundelse, at der slet ikke bestod nogen høringspligt. Sagen rejser netop spørgsmålet om, hvor grænsen for den konkrete væsentlighedsvurdering går – og om erstatningsansvar.

LOV	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	
PRAKSIS	Landsskatteretten · Sagsbehandlingsfejl: Afgørelse sendt før høringsfristens udløb førte til delvis ugyldighed	03.12.2020
	Landsskatteretten · SKATs afgørelse om ejendomsavance anset for ugyldig grundet sagsbehandlingsfejl	30.09.2020
	Landsskatteretten · Ugyldig skatteansættelse på grund af manglende partshøring og begrundelse efter indsigelse	05.08.2020
	Landsskatteretten · Manglende partshøring medførte ugyldig skatteansættelse	01.04.2020
	Landsskatteretten · Ugyldighed af skatteansættelse grundet manglende partshøring - Andelsboligforening	28.08.2012
	Landsskatteretten · Manglende partshøring førte ikke til ugyldighed i sag om anpartsprojekt	11.11.2009
	Ankestyrelsen · Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste	01.01.2003
	Ankestyrelsen · Formelle sagsbehandlingsmangler førte ikke til ugyldighed, da det materielle grundlag for standsning af sygedagpenge var til stede	01.01.2002
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Manglende partshøring fører til ophævelse af afslag på slutudbetaling til vandløbsrestaurering	17.09.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om tilladelse til etablering af gangbro over Møldam Rende	14.12.2018
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om revisionspåbud grundet væsentlige sagsbehandlingsfejl og manglende partshøring	31.03.2023
	Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om afvikling af parkeringsanlæg - manglende partshøring	06.11.2014
	Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om manglende partshøring og erstatningsansvar ved færøske forsøgstilladelser til stingslaksfiskeri	08.05.2025

§ 7 Kan klageinstansen reparere en manglende partshøring?

Klageinstansens mulighed for at helbrede en manglende partshøring afhænger af, **hvad instansen kan prøve**. Vejdirektoratet formulerede det principielt i [EMN-2024-623752](#), hvor en kommune først under klagesagen fremlagde den egentlige begrundelse for at afslå en overkørsel – bekymringen for et kompliceret trafikbillede i krydset:

Manglende partshøring over de faktuelle oplysninger, som ligger til grund for kommunens skøn, kan Vejdirektoratet derimod ikke reparere, fordi vi ikke har kompetence til at tage stilling til kommunens skøn.

Afgørelserne blev ophævet og hjemvist til fornyet behandling med korrekt partshøring. Den generelle udtalelse i [23-19224](#) siger det samme: klageinstansen kan reparere fx en mangelfuld begrundelse, men **ikke** en manglende høring over de faktiske oplysninger, der bærer underinstansens skøn.

Omvendt kan formålet med § 19 være opfyldt under klagesagen, når klageinstansen har fuld prøvelsesret og parten faktisk har fået lejlighed til at forholde sig til alle væsentlige faktiske omstændigheder. Arbejdsmiljøklagenævnet nåede dette resultat i [afgørelsen af 7. maj 2019](#) om et straks påbud vedrørende unges rengøring af båndsav og kødhakker: virksomheden havde gjort gældende, at der manglede partshøring over nye oplysninger, men nævnet fandt, at virksomheden under klagesagsbehandlingen havde fået lejlighed til at kommentere alle væsentlige faktiske omstændigheder, og at formålet med [§ 19, stk. 1](#) dermed var opfyldt.

[Kriminalforsorgens vejledning](#) supplerer med den modsatte situation: i klagesager, hvor der ikke er fremkommet nye oplysninger i forhold til den påklagede sag – hvor der må forudsættes at være partshørt – kan høring undlades i klageinstansen.

Konklusionen er tredelt: (i) er fejlen begået i en sag, hvor klageinstansen kun prøver retlige spørgsmål, kan den ikke repareres – ophævelse og hjemvisning er den korrekte reaktion; (ii) er klageinstansens prøvelse fuld, og har parten reelt haft kontradiktion over det fulde faktiske grundlag, kan fejlen være afhjulpet; (iii) i begge tilfælde er det myndigheden, der bærer risikoen for, at reparationen ikke lykkes.

LOV	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	
PRAKSIS	Vejdirektoratet · Hjemvisning af afslag på overkørsel på grund af manglende partshøring og utilstrækkelig begrundelse	16.06.2025
	Vejdirektoratet · Konsekvenser af manglende partshøring ved gravetilladelse på privat fællesvej	02.01.2024
	Arbejdsmiljøklagenævnet · Båndsav og kødhakker i slagterafdeling: Grænser for unge undervisningspligtiges rengøringsopgaver	07.05.2019

§ 8 Partsbegrebet: hvem har krav på at blive hørt

Partshøring forudsætter partsstatus. Forarbejderne til § 19 fastslår, at partsbegrebet ikke er defineret i loven, men skal forstås i overensstemmelse med det sædvanlige forvaltningsretlige partsbegreb:

I tvivlstilfælde må der navnlig lægges vægt på, hvor væsentlig den pågældendes interesse i sagen er, og hvor nært denne interesse er knyttet til sagens udfald.

Praksis trækker grænsen på to fronter.

Partsstatus foreligger – og udløser høringspligt – når interessen er individuel, væsentlig og retlig. I Miljø- og Fødevareklagenævnets sag [18/06602](#) om en gangbro over Møldam Rende havde kommunen ikke partshørt en nabo, fordi arealet ikke var matrikuleret. Da klageren på afgørelsestidspunktet var berettiget til at få arealet registreret som sit, var han part – og den manglende høring gjorde kommunens tilladelse ugyldig. Sagen blev hjemvist.

Partsstatus foreligger ikke ved rent ideelle, principielle eller holdningsbaserede interesser. Miljø- og Fødevareklagenævnet afviste i [25/07965](#) en forenings anmodning om genoptagelse af en dyrevelfærdssag: indskærperne var stilet til den kontrollerede virksomhed, og foreningens interesse i myndighedens vurderingspraksis var alene principiel og teoretisk.

Også **afgørelsesbegrebet** afgrænser kredsen. I Ankestyrelsens principafgørelse [F-1-06](#) fandtes en plejefamilie ikke at have krav på partshøring ved opsigelse af plejekontrakten som følge af hjemgivelse af barnet: der var tale om ophør af en kontrakt, ikke en afgørelse efter den sociale lovgivning – til forskel fra opsigelse begrundet i samarbejdsproblemer, hvor plejefamilien efter landsretspraksis er part.

Højesteret har taget stilling til partsstatus efter [forvaltningslovens § 2, stk. 1](#) i [BS-37447/2022-HJR](#) om lejerers partsstatus i sager om forhåndsgodkendelse af lejeforhøjelser – en afgørelse, der viser, at partsafgrænsningen i sager med flere berørte private ofte er selve nøglen til høringspligtens rækkevidde.

Sektorregler kan udtrykkeligt afklare spørgsmålet. Efter [bekendtgørelse om Erstatningsnævnets behandling af ansøgninger § 6](#) anses skadevolderen ikke for part i nævnets sag. Omvendt lægger [Vejledning om sygedagpenge](#) til grund, at en arbejdsgiver, der udbetaler løn under sygdom og har krav på refusion, har partsstatus og dermed skal partshøres, jf. ombudsmandens udtalelse FOB 1993.241.

Endelig indeholder [§ 19, stk. 2, nr. 5](#) en praktisk ventil: berører den påtænkte afgørelse en videre, ubestemt kreds – typisk omkringboende ved en miljøtilladelse – kan myndigheden undlade at høre af egen drift. Forarbejderne understreger dog, at når en klageberettiget først har klaget og dermed er identificeret, finder hovedreglen om partshøring anvendelse i klageinstansen.

LOV	Forvaltningsloven § 2, stk. 1	Forvaltningsloven § 19, stk. 2	
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om lejerers partsstatus i sager om forhåndsgodkendelse af lejeforhøjelser		24.08.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af anmodning om genoptagelse af sag om dyrevelfærd på grund af manglende partsstatus		04.09.2025
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om tilladelse til etablering af gangbro over Møldam Rende		14.12.2018
	Ankestyrelsen · Plejemors ret til partshøring og klageadgang ved opsigelse af plejekontrakt grundet hjemgivelse af barn		01.01.2006

§ 9 Indgrebssager: påbud, forbud, tilbagekaldelse og standsning af ydelser

Jo mere indgribende afgørelsen er, jo strengere er kravet til høringens omfang og kvalitet – og jo mindre plads er der til undtagelserne. Forarbejderne til § 20 udelukker udtrykkeligt udskudt høring i sager om "forbud eller påbud, tilbagekaldelse af en tilladelse" eller andre indgreb i partens friheds- eller rettighedssfære.

Påbud uden forudgående varsel er ugyldige. I [NMK-33-02662](#) havde Dragør Kommune påbudt afvikling af et 4.500 m² stort parkeringsanlæg inden for to uger – uden varsling eller partshøring. Nævnet ophævede påbuddet som ugyldigt og hjemviste sagen uden overhovedet at tage stilling til de øvrige retlige spørgsmål: den manglende høring var i sig selv tilstrækkelig. Samme linje følger [Vejledning om håndhævelse af naturbeskyttelsesloven, planloven og bygge-loven](#), hvorefter tilsynsmyndigheden som udgangspunkt **altid** skal varsle et påtænkt påbud om lovliggørelse, og [Vejledning om kondemnering](#), hvorefter alle parter skal kunne kommentere det faktiske afgørelsesgrundlag, inden forbud nedlægges.

Skønsmæssige indgreb kræver reel inddragelse. Erhvervsankenævnet ophævede i [23/00159](#) et påbud om revision i tre regnskabsår som ugyldigt. Erhvervsstyrelsen havde truffet den første afgørelse uden høring, og den efterfølgende afgørelse fremstod som forudindtaget:

Erhvervsstyrelsens afgørelse af 30. november 2022, som til dels beror på skønsmæssige vurderinger, fremstår som truffet på samme grundlag som afgørelsen af 16. november 2022 og uden nogen inddragelse af eller henvisning til klagers indsigelser og bemærkninger.

At afgørelsen beroede på et skøn – om årsrapporten var "groft misvisende" – var netop grunden til, at det var en væsentlig retlig fejl ikke at inddrage partens synspunkter.

Standstning og tilbagebetaling af ydelser. Ankestyrelsen hjemviste allerede i principafgørelse [B-2-93](#) en kommunes standstning af børnetilskud, der var sket uden partshøring, meddelelse og begrundelse. I principafgørelse [9-13](#) om tilbagebetaling af børnetilskud, boligstøtte og friplads førte den mangelfulde høring – kombineret med et utilstrækkeligt oplyst grundlag – til, at formodningen om ugyldighed ikke kunne afkræftes.

Fratagelse af ydelser i udlændingesager. Udlændingenævnet hjemviste i [afgørelsen af 20. september 2023](#) Hjemrejsestyrelsens afgørelse om at fratage en somalisk statsborger kontante ydelser efter [udlændingelovens § 42 a, stk. 10](#). Nævnet fandt, at klageren efter [forvaltningslovens § 19](#) specifikt skulle have været vejledt om muligheden for at oplyse om særlige omstændigheder som alvorlig sygdom, og at hans helbredsoplysninger fra samtalerne skulle have indgået eksplicit i beslutningsgrundlaget. Afgørelsen var ugyldig som følge af manglende kontradiktion.

Tilbagekaldelse. At tilbagekaldelse udløser høringspligt, er også kodificeret administrativt. Efter [cirkulære om visse sagsbehandlingsspørgsmål ved fuldbyrdelse af straf på bopælen under intensiv overvågning og kontrol § 9](#) skal fængselskredsen give den dømte lejlighed til at udtale sig, hvis vedkommende efter forvaltningslovens § 19 skal partshøres, inden der træffes afgørelse om tilbagekaldelse.

LOV

Forvaltningsloven § 19, stk. 1

Forvaltningsloven § 20, stk. 1

Udlændingeloven § 42a, stk. 10

PRAKSIS

Ankestyrelsen · Utilstrækkelig bevisbyrde for ægteskabsliggende forhold og manglende partshøring ved tilbagebetaling af børnetilskud, boligstøtte og friplads

01.01.2013

Ankestyrelsen · Kommunens standstning af børnetilskud uden partshøring og begrundelse var i strid med forvaltningsloven

01.01.1993

Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om revisionspåbud grundet væsentlige sagsbehandlingsfejl og manglende partshøring

31.03.2023

Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om afvikling af parkeringsanlæg - manglende partshøring	06.11.2014
Udlændingenævnet · Hjemvisning af sag om fratagelse af kontante ydelser grundet mangelfuld sagsoplysning og partshøring	20.09.2023

§ 10 Udvidet partshøring i afskedigelses- og disciplinærsager

På personaleområdet er § 19 suppleret af en **ulovbestemt, udvidet partshøringspligt**. [Vejledning om forvaltningsloven og offentlighedsloven for Kriminalforsorgens personale](#) formulerer det kort og præcist:

I sager om uansøgt afsked og i disciplinærsager mod ansatte gælder en udvidet partshøring, d.v.s. partshøring over både sagens faktiske omstændigheder og den retlige bedømmelse.

Dette er den centrale undtagelse fra hovedreglen om, at den retlige vurdering ikke er høringsgenstand. Folketingets Ombudsmand har i sagen om [forligsmæssig forflyttelse](#) bekræftet, at § 19 i rets- og ombudsmandspraksis suppleres af en ulovbestemt regel om partshøring i visse personalesager, og henvist til Højesterets dom af 12. maj 1999 (U 1999.1337 H), hvor Samsø Kommune havde tilsidesat de forvaltningsretlige krav til bl.a. høring forud for afskedigelsen af en ledende hjemmesygeplejerske.

Omfanget af høringspligten i afskedigelsessager er kortlagt i ombudsmandspraksis. **Betænkning nr. 1272/1994 om ændringer i ombudsmandsloven** refererer FOB 1990.339, hvorefter partshøringspligten ved afskedigelse på grund af sygefravær omfatter både de sygefraværslister, myndighederne fører, og de lægeerklæringer, der indhentes om den ansattes helbredsforhold.

Et sidespor angår **afgørelsesbegrebet**: ikke alle personaleledelsesbeslutninger er afgørelser og udløser dermed § 19. Ombudsmanden gennemgik afgrænsningen i sagen om [overførsel til jobbørs](#): forflyttelse ud over forflyttelsesgrænsen, stillingsnedlæggelse, ansættelse, afskedigelse og disciplinære sanktioner er utvivlsomt afgørelser, mens tjenestebefalinger, vagtskemaer, ferier og fridage falder uden for.

Selv hvor § 19 ikke direkte finder anvendelse, kan **god forvaltningsskik** kræve kontradiktion. I sagen om [manglende partshøring og utilstrækkelig begrundelse ved besættelse af docentstilling](#) udtalte ombudsmanden – med henvisning til god forvaltningsskik og bestemmelsen i § 19 – at det havde været bedst stemmende med god forvaltningsskik, om ansøgerne havde fået en passende frist til at fremsætte indsigelser mod bedømmelsesudvalgets sammensætning og til at kommentere udvalgets indstilling, inden fakultetsrådet behandlede den.

Højesteret har senest berørt feltet i [BS-61132/2023-HJR](#) om lønkrav i forbindelse med bortvisning, hvor [forvaltningslovens § 19](#) indgik blandt de påberåbte bestemmelser – en påmindelse om, at partshøringsspørgsmålet i afskedigelses- og bortvisningssager også har direkte økonomiske konsekvenser.

LOV

[Forvaltningsloven § 2, stk. 1](#)[Forvaltningsloven § 19, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteretsdom: Lønkrav i forbindelse med bortvisning – spørgsmål om bortvisningens lønmæssige virkning

03.09.2024

§ 11 Sektorregler: § 19, stk. 2, nr. 6, og de særlige høringsordninger

§ 19, stk. 2, nr. 6 viger for sektorlovgivning, der på anden vis sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at udtale sig. Forarbejderne nævner som eksempler åstedsforretninger ved vejekspropriation og skattestyrelseslovens regler om mundtlig forhandling. Praktisk vigtige ordninger i dag er:

- **Skatteforvaltningsloven.** § 20, stk. 1 og 2 foreskriver, at Skatteforvaltningen skal varsle en påtænkt ansættelsesændring i en agterskrivelse med en frist på mindst 15 dage – og at der skal træffes en **særskilt, begrundet afgørelse**, hvis den skattepligtige gør begrundet indsigelse. Landsskatteretten annullerede i [20-0040307](#) en skatteansættelse af fri bil, fordi Skattestyrelsen efter modtagne indsigelser blot ændrede årsopgørelserne uden at træffe en særskilt afgørelse – en tilsidesættelse af partshøringsreglen, der som udgangspunkt medfører ugyldighed. Skattestyrelsen erklærede sig selv enig.
- **Arbejdsløshedsforsikring.** [Bekendtgørelse om kravene til a-kassernes sagsbehandling og afgørelser § 4](#) kræver høring, når a-kassen forventer en afgørelse til ugunst for medlemmet, fastsætter en svarfrist på 1 uge og pålægger a-kassen at oplyse om, at afgørelse kan træffes på det foreliggende grundlag, hvis medlemmet ikke medvirker.
- **Landbrugsstøtte.** En række støttebekendtgørelser kanaliserer § 19-høringer digitalt; se fx [bekendtgørelse om grundbetaling m.v. til landbrugere § 41](#), hvorefter både skriftlige partshøringer efter forvaltningslovens § 19 og referater af telefoniske partshøringer sendes og besvares via Tast selv.
- **Kollegiale organer.** [Bekendtgørelse om forretningsorden for Bibeskæftigelsesnævnet § 9](#) gengiver § 19's struktur med egne undtagelser, og [bekendtgørelse om forretningsorden for bestyrelsen for Finanstilsynet § 32](#) fastslår, at partshøringen foretages af Finanstilsynet eller Erhvervsstyrelsen, **inden** sagen forelægges bestyrelsen. [Bekendtgørelse om forretningsorden for Ligebehandlingsnævnet § 15](#) henviser generelt til de almindelige forvaltningsretlige regler, herunder om partshøring.

Hvor sektorloven ikke regulerer høringen, gælder forvaltningsloven direkte. [Vejledning i lov om offentlige veje](#) er eksemplarisk: vejloven har ingen særlige høringsbestemmelser om overtagelse og erstatning, og derfor gælder "de almindelige partshøringsbestemmelser i forvaltningslovens § 19 og princippet i § 21" – vejmyndigheden skal høre ansøgeren over de faktiske omstændigheder i beslutningsgrundlaget, herunder vurderinger af ejendommens værdi og udnyttelsesmuligheder.

Endelig indeholder § 19, stk. 3 en bemyndigelse for vedkommende minister til efter forhandling med justitsministeren at undtage nærmere angivne sagsområder fra høringspligten, hvor undtagelserne i stk. 2, nr. 1 eller 5, i almindelighed vil finde anvendelse.

LOV

[Forvaltningsloven § 19, stk. 2, 3](#)
[Skatteforvaltningsloven § 20, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS

Landsskatteretten · Ugyldig skatteansættelse på grund af manglende partshøring og begrundelse efter indsigelse 05.08.2020

§ 12 Supplerende partshøring: når afgørelsesgrundlaget skifter undervejs

Partshøring er ikke en engangsforestilling. Skifter myndigheden afgørelsesgrundlag, eller fremkommer der nye væsentlige oplysninger efter den første høring, genopstår høringspligten.

Skift af faktisk grundlag kræver ny varsling. Landsskatteretten annullerede i [19-0080056](#) Skattestyrelsens forhøjelse af en klagers indkomst, fordi styrelsen undervejs skiftede grundlag fra bankindsættelser fra udlandet

til privatforbrugsberegninger udarbejdet af klagerens egen revisor – som styrelsen så fandt fejlbehæftede – uden at udsende et fornyet forslag efter [skatteforvaltningslovens § 20, stk. 1](#). Forhøjelsen for 2011 voksede undervejs fra 74.346 kr. i forslaget til 750.000 kr. i afgørelsen. Retten lagde vægt på, at partshøringsreglerne er garantiforskrifter, at der derfor gjaldt en formodning for, at afgørelsen var påvirket af fejlen, og at Skattestyrelsen ikke havde afkræftet formodningen – ikke mindst fordi afgørelsen indeholdt et skøn.

Indsigelser skal faktisk inddrages. I [17-0987358](#) havde repræsentanten seks dage før afgørelsen fremsat indsigelser – bl.a. om at forslaget ikke tog højde for tillæg til anskaffelsessummen – men indsigelserne blev ved en fejl ikke inddraget. Landsskatteretten fandt, at det ikke kunne udelukkes, at en fyldestgørende partshøring ville have ført til et ændret bedømmelsesgrundlag, og afgørelsen var ugyldig. Erhvervsankenævnets afgørelse i [23/00159](#) hviler på samme betragtning: en ny afgørelse, der reelt er truffet på det gamle grundlag uden at forholde sig til partens indsigelser, opfylder ikke § 19.

Nye oplysninger under klagesagen. I Vejdirektoratets sag [EMN-2024-623752](#) blev kommunens reelle begrundelse først fremlagt i en supplerende udtalelse under klagesagen – næsten fem måneder efter afgørelsen. Da de nye oplysninger var væsentlige, og direktoratet ikke kunne prøve skønnet, blev afgørelserne ophævet og hjemvist med udtrykkeligt pålæg om at foretage en korrekt partshøring over de faktiske oplysninger om trafiksikkerheden.

Ny ekstern vurdering kræver ny høring. Miljø- og Fødevareklagenævnet afsluttede [24/05554](#) med at understrege, at Landbrugs- og Fiskeristyrelsen ved den fornyede behandling ikke blot skal partshøre korrekt, men også overveje at indhente en **ny** indstilling fra Miljøstyrelsen på grundlag af eventuelle nye oplysninger – og dermed potentielt høre igen.

Hovedreglen kan sammenfattes: *enhver væsentlig, bebyrdende oplysning, som parten ikke har haft lejlighed til at kommentere, skal i høring – uanset hvor sent i forløbet den dukker op.*

LOV	Forvaltningsloven § 19, stk. 1	Skatteforvaltningsloven § 20, stk. 1	
PRAKSIS	Landsskatteretten · SKATs afgørelse om ejendomsavance anset for ugyldig grundet sagsbehandlingsfejl		30.09.2020
	Landsskatteretten · Manglende partshøring medførte ugyldig skatteansættelse		01.04.2020
	Erhvervsankenævnet · Hjemvisning af sag om revisionspåbud grundet væsentlige sagsbehandlingsfejl og manglende partshøring		31.03.2023
	Miljø- og Fødevareklagenævnet · Manglende partshøring fører til ophævelse af afslag på slutudbetaling til vandløbsrestaurering		17.09.2025
	Vejdirektoratet · Hjemvisning af afslag på overkørsel på grund af manglende partshøring og utilstrækkelig begrundelse		16.06.2025

§ 13 Sammenfatning: tjekliste for partshøringspligten

Praksis fra Højesteret, Landsskatteretten, Ankestyrelsen, klagenævnene og Folketingets Ombudsmand tegner et konsistent billede, der kan sammenfattes i otte spørgsmål, som enhver myndighed bør stille sig, inden der træffes afgørelse:

- 1. Er der tale om en afgørelse?** Faktisk forvaltningsvirksomhed, kontraktophør og almindelige ledelsesbeslutninger falder uden for [§ 2, stk. 1](#) – jf. Ankestyrelsens principafgørelse [F-1-06](#). Og en partshøring er ikke selv en afgørelse, jf. [24/06828](#).

2. **Hvem er part?** Kræver en væsentlig, individuel og retlig interesse – ikke en ideel, jf. [25/07965](#) over for [18/06602](#).
3. **Er oplysningen faktisk grundlag eller en ekstern faglig vurdering?** Andre myndigheders indstillinger med konkret subsumption er omfattet, jf. [24/05554](#). Egne lægekonsulentudtalelser er som udgangspunkt ikke – men de faktiske oplysninger, konsulenten indhenter udefra, er, jf. [F-3-03](#).
4. **Ved parten, at oplysningen indgår i netop denne sag?** Høringen skal identificere sagen ([F-2-07](#)) og de konkrete oplysninger – enslydende masseforsendelser duer ikke ([49-14](#)).
5. **Er der en holdbar undtagelse?** [§ 19, stk. 2](#) fortolkes indskrænkende ved indgreb, og [§ 20](#) kan slet ikke bruges i påbuds-, forbuds- og tilbagekaldelsessager.
6. **Er fristen rimelig?** Ingen lovbestemt minimumsfrist, men ufravigelige standardfrister er ulovlige ([U-13-05](#)), og afgørelse før fristens udløb er en sagsbehandlingsfejl ([16-0130199](#)).
7. **Er der kommet nyt til siden høringen?** Skift af grundlag udløser ny høring ([19-0080056](#)), og indsigelser skal reelt inddrages ([17-0987358](#)).
8. **Er fejlen sket – kan den så reparerer?** Kun hvis klageinstansen har fuld prøvelsesret og parten reelt har fået kontradiktion ([Arbejdsmiljøklagenævnets afgørelse af 7. maj 2019](#)). Angår fejlen underinstansens skøn, må afgørelsen ophæves og hjemvises ([EMN-2024-623752](#), [23-19224](#)).

Den samlede retsvirkning er skarp: partshøringsreglerne er garantiforskrifter, og bevisbyrden for, at en tilsidesættelse var konkret uvæsentlig, ligger hos myndigheden. Det er den byrde, der bærer resultaterne i sager som [12-01758](#), [20-0040307](#) og [NMK-33-02662](#) – og som omvendt lader afgørelser stå ved magt, når fejlen påviseligt ikke kunne have ændret udfaldet, jf. [08-01156](#), [D-4-02](#) og [SKM2006.677.HR](#).

LOV

[Forvaltningsloven § 2, stk. 1](#)
[Forvaltningsloven § 19, stk. 1, 2](#)
[Forvaltningsloven § 20](#)
[Forvaltningsloven § 21](#)

PRAKSIS	Landsskatteretten · Sagsbehandlingsfejl: Afgørelse sendt før høringsfristens udløb førte til delvis ugyldighed	03.12.2020
	Landsskatteretten · SKATs afgørelse om ejendomsavance anset for ugyldig grundet sagsbehandlingsfejl	30.09.2020
	Landsskatteretten · Ugyldig skatteansættelse på grund af manglende partshøring og begrundelse efter indsigelse	05.08.2020
	Landsskatteretten · Manglende partshøring medførte ugyldig skatteansættelse	01.04.2020
	Landsskatteretten · Ugyldighed af skatteansættelse grundet manglende partshøring - Andelsboligforening	28.08.2012
	Landsskatteretten · Manglende partshøring førte ikke til ugyldighed i sag om anpartsprojekt	11.11.2009
	Ankestyrelsen · Gensidig forsørgelsespligt for samlevende: Objektive kriterier, registerindhentning og krav til partshøring	01.01.2014
	Ankestyrelsen · Partshøring skal specificere den konkrete sag, når borgeren har flere verserende sager	01.01.2007
	Ankestyrelsen · Plejemors ret til partshøring og klageadgang ved opsigelse af plejekontrakt grundet hjemgivelse af barn	01.01.2006
	Ankestyrelsen · Arbejdsskadestyrelsen må ikke fastsætte ufravigelige frister for partshøring, da 4-ugers fristen for genvurdering er en ordensforskrift	01.01.2005
	Ankestyrelsen · Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste	01.01.2003
	Ankestyrelsen · Formelle sagsbehandlingsmangler førte ikke til ugyldighed, da det materielle grundlag for standsning af sygedagpenge var til stede	01.01.2002

Miljø- og Fødevareklagenævnet · Manglende partshøring fører til ophævelse af afslag på slutudbetaling til vandløbsrestaurering	17.09.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Afvisning af anmodning om genoptagelse af sag om dyrevelfærd på grund af manglende partsstatus	04.09.2025
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over partshøring vedrørende rørlægning af vandløb	12.07.2024
Miljø- og Fødevareklagenævnet · Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om tilladelse til etablering af gangbro over Møldam Rende	14.12.2018
Vejdirektoratet · Hjemvisning af afslag på overkørsel på grund af manglende partshøring og utilstrækkelig begrundelse	16.06.2025
Vejdirektoratet · Konsekvenser af manglende partshøring ved gravetilladelse på privat fællesvej	02.01.2024
Arbejds miljøklagenævnet · Båndsav og kødhakker i slagterafdeling: Grænser for unge undervisningspligtiges rengøringsopgaver	07.05.2019
Planklagenævnet · Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om afvikling af parkeringsanlæg - manglende partshøring	06.11.2014

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Forvaltningsloven § 2 stk. 1	Forvaltningsloven § 19 stk. 1, 2
Forvaltningsloven § 20	Forvaltningsloven § 21
Skatteforvaltningsloven § 20 stk. 1, 2	

MATERIALE Citerede afgørelser

28 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS		2
03.09.2024	Højesteretsdom: Lønkrav i forbindelse med bortvisning – spørgsmål om bortvisningens lønmæssige virkning	6085-7287
24.08.2023	Højesterets afgørelse om lejerers partsstatus i sager om forhåndsgodkendelse af lejeforhøjelser	bs-37447-2022-hjr
LANDSSKATTERETTEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS		6
03.12.2020	Sagsbehandlingsfejl: Afgørelse sendt før høringsfristens udløb førte til delvis ugyldighed	16-0130199
30.09.2020	SKATs afgørelse om ejendomsavance anset for ugyldig grundet sagsbehandlingsfejl	17-0987358
05.08.2020	Ugyldig skatteansættelse på grund af manglende partshøring og begrundelse efter indsigelse	20-0040307
01.04.2020	Manglende partshøring medførte ugyldig skatteansættelse	19-0080056
28.08.2012	Ugyldighed af skatteansættelse grundet manglende partshøring - Andelsboligforening	12-01758
11.11.2009	Manglende partshøring førte ikke til ugyldighed i sag om anpartsprojekt	08-01156

ANKESTYRELSEN · NÆVN / KLAGEINSTANS		9
01.01.2014	Gensidig forsørgelsespligt for samlevende: Objektive kriterier, registerindhentning og krav til partshøring	49-14
01.01.2013	Utilstrækkelig bevisbyrde for ægteskabslignende forhold og manglende partshøring ved tilbagebetaling af børnetilskud, boligstøtte og friplads	9-13
01.01.2007	Partshøring skal specificere den konkrete sag, når borgeren har flere verserende sager	F-2-07
01.01.2006	Plejemors ret til partshøring og klageadgang ved opsigelse af plejekontrakt grundet hjemgivelse af barn	F-1-06
01.01.2005	Arbejdsskadestyrelsen må ikke fastsætte ufravigelige frister for partshøring, da 4-ugers fristen for genvurdering er en ordensforskrift	U-13-05
01.01.2004	Ugyldighed af førtidspensionsafslag grundet manglende tilbud om møde (Garantiforskrift)	P-30-04
01.01.2003	Notatpligt og partshøring som garantiforskrifter: Ugyldighed ved manglende notering af mundtlige oplysninger i sag om tabt arbejdsfortjeneste	F-3-03
01.01.2002	Formelle sagsbehandlingsmangler førte ikke til ugyldighed, da det materielle grundlag for standsning af sygedagpenge var til stede	D-4-02
01.01.1993	Kommunens standsning af børnetilskud uden partshøring og begrundelse var i strid med forvaltningsloven	B-2-93
MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		4
17.09.2025	Manglende partshøring fører til ophævelse af afslag på slutudbetaling til vandløbsrestaurering	24/05554
04.09.2025	Afvisning af anmodning om genoptagelse af sag om dyrevelfærd på grund af manglende partsstatus	25/07965
12.07.2024	Miljø- og Fødevareklagenævnets afvisning af klage over partshøring vedrørende rørlægning af vandløb	24/06828
14.12.2018	Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om tilladelse til etablering af gangbro over Møldam Rende	18/06602
VEJDIREKTORATET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
16.06.2025	Hjemvisning af afslag på overkørsel på grund af manglende partshøring og utilstrækkelig begrundelse	emn_2024_623752
02.01.2024	Konsekvenser af manglende partshøring ved gravetilladelse på privat fællesvej	23_19224
ARBEJDSMILJØKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
07.05.2019	Båndsav og kødhakker i slagterafdeling: Grænser for unge undervisningspligtiges rengøringsopgaver	
ERHVERVSANKENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
31.03.2023	Hjemvisning af sag om revisionspåbud grundet væsentlige sagsbehandlingsfejl og manglende partshøring	23/00159

PLANKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

06.11.2014 Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse om påbud om afvikling af parkeringsanlæg - manglende partshøring NMK-33-02662

PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

08.05.2025 Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om manglende partshøring og erstatningsansvar ved færøske forsøgstilladelser til stinglaksfiskeri 24/32164

UDLÆNDINGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

20.09.2023 Hjemvisning af sag om fratagelse af kontante ydelser grundet mangelfuld sagsoplysning og partshøring

FORARBEJDE Betænkninger

1 reference

Betænkning om ændringer i ombudsmandsloven (Betænkning nr. 1272)

nr. 1272 · 1994 · Folketingets Præsidium